

Complexnummer: 468938

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Noorderbegraafplaats

Aantal complexonderdelen

3

Monumentnummers van complexonderdelen

468939, 468940, 468941

Woonplaats

Assen

Gemeente

Assen

Provincie

Drenthe

Locatie van het hoofdobject

Assen, Noorderbegraafplaats a.d. Kerkhofslaan

Complexomschrijving

Inleiding

Complex bestaande uit een giet- en smeedijzeren TOEGANGSHEK en twee gietijzeren GRAFMONUMENTEN (van de families Brumsteede en Van Bulderen), behorende tot de (niet van rijkswege) beschermde Noorderbegraafplaats. Deze werd in 1822 aangelegd op grond van het Napoleontische decreet van 1810 dat het begraven in de kerk verbood. In plaats daarvan was begraven alleen nog toegestaan op de al bestaande kerkhoven rondom of nabij de kerk of op speciaal daartoe aangewezen gronden buiten de toenmalige stads- of dorpsgrenzen. Ook de Noorderbegraafplaats kreeg zo een plaats buiten de bebouwde kom. De begraafplaats als zodanig wordt niet beschermd daar zij sedert 1822 verschillende malen is gewijzigd. Op het terrein bevinden zich behoudens de drie te beschermen onderdelen nog verschillende andere grafmonumenten die kenmerkend zijn voor de 19e-eeuwse grafkunst. Deze zijn echter van lokaal belang. Een aantal van de ijzeren graftekens op deze begraafplaats is vervaardigd door de Asser IJzer- en Metaalgijeterij, een bedrijf dat onder meer was gespecialiseerd in funerair gietijzer.

Waardering. Het (giet)ijzeren toegangshek en de twee grafmonumenten van de families Brumsteede en Van Bulderen op de Noorderbegraafplaats zijn in verschillende opzichten waardevolle objecten. Zij zijn in de eerste plaats van cultuurhistorisch belang als typische uitingen van de negentiende eeuwse grafcultuur in Nederland. Dergelijke in ijzer uitgevoerde, nog min of meer gave hekken en rijk versierde, met aan de contemporaine bouwstijlen refererende grafmonumenten voor de beter gesitueerden zijn bovendien vrij schaars geworden, waardoor ze grote zeldzaamheidswaarde hebben. De hekken en de graftekens zijn tevens van belang als onmisbare onderdelen van een oude, vroeg 19e-eeuwse aanleg, waardoor ook hun ensemblewaarde groot is. De begraafplaats is tevens onderdeel van het beschermd stadsgezicht Assen.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 468939

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	19 januari 1994
Kadaster deel/nr	82860/142

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Assen	Assen	Drenthe

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Assen	Noorderbegraafplaats a.d. Kerkhofslaan

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Assen	I			13761

*Omschrijving***

Inleiding

Het van smeed- en gietijzer gemaakte TOEGANGSHEK van de in 1822 aangelegde Noorderbegraafplaats is zeer waarschijnlijk vervaardigd door de Asser IJzer- en Metaalgieterij (alhoewel de naam van de fabriek niet op het hek is aangetroffen). Omdat verschillende ijzergieterijen sterk op elkaar gelijkende toegangshekken voor begraafplaatsen vervaardigden kan het toegangshek een andere herkomst hebben.

Omschrijving

Het symmetrische hek is voorzien van vlamvormige gietijzeren ornamenten die zijn bevestigd aan en op de regels en de ronde spijlen van smeedijzer. De gecanneleerde gietijzeren balusters met pijnappelbekroning staan op hardstenen blokken. De hogere, openslaande hekdelen in het midden hangen aan posten die bestaan uit smeedijzeren stijlen en van boven naar beneden zijn ingevuld met gietijzeren doodssymbolen in de vorm van vliegende zandloper, staartbijtende slang aan samengebonden, gekruiste zeisen en eveneens gekruiste, gekeerde fakkels. Omkranste uiltjes bovenop de hekposten. De hekken aan weerszijden zijn lager, met naar de openslaande hekken toe omhoogbuigende delen, waarvan het rechter eveneens fungeert als toegangshek. De gietijzeren ornamenten en de doodssymbolen van de hekken zijn zwart, de smeedijzeren delen groen geschilderd.

Waardering

De geheel van ijzer vervaardigde entree van de Noorderbegraafplaats is in diverse opzichten een waardevol object. Het hekwerk is in de eerste plaats van cultuurhistorisch belang als een karakteristiek onderdeel van de negentiende-eeuwse Nederlandse begraafplaatsen. Dergelijke in ijzer uitgevoerde, nog min of meer gave hekken zijn bovendien vrij schaars geworden, waardoor ze

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

zeldzaamheidswaarde hebben. De hekken zijn evenals de eveneens beschermde grafmonumenten van de families Van Bulderen en Brumsteede van belang als onmisbare onderdelen van de negentiende-eeuwse aanleg van de Noorderbegraafplaats, waardoor ook hun ensemblewaarde groot is. De hekken zijn tevens onderdeel van het beschermde stadsgezicht.

Hoofdcategorie

Voorwerpen op pleinen en dergelijke

Subcategorie

Erfscheiding(D)

Functie

Toegangshek

Monumentnummer*: 468940

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	19 januari 1994
Kadaster deel/nr	82860/194

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Assen	Assen	Drenthe

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Assen	Noorderbegraafplaats a.d. Kerkhofslaan

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Assen	I			13761

Omschrijving**

Inleiding

Een bijzonder product van de Asser IJzer- en Metaalgieterij is het GRAFMONUMENT van de familie Brumsteede. Het monument ligt op het achterste noordelijke perk binnen de oude 19e-eeuwse aanleg van de Noorderbegraafplaats (die uit 1822 dateert maar niet van rijkswege wordt beschermd), direct achter het eveneens beschermde grafmonument van de familie Van Bulderen en rechts van het (niet beschermde) baarhuisje. Het grotendeels van gietijzer vervaardigde neogotische grafteken is in 1881 geplaatst na de bijzetting van Hilarius Augustus Mijnardus Brumsteede en is gemaakt naar een waarschijnlijk uit 1879 daterend ontwerp.

Omschrijving.

Het grafmonument is samengesteld uit een (in 1992 opnieuw bepleisterde) vierkante onderbouw met hellende zijvlakken, waarop een aan een altaar referende pedestaal en een baldakijn (oorspronkelijk met afgeknot tentdak) staat. Het vierkante "altaar" is voorzien van voornamelijk met doodsattributen verlevendigde, diepliggende panelen. Het voorste paneel is ingevuld met onder meer de naam van de overledene. Tegen de onderzijde zijn aan deze zijde twee gietijzeren grafplaten geplaatst met namen en jaartallen. Het rechter paneel bevat een gevleugelde zandloper in hoog-reliëf, de achterste een uil op tak binnen een lauwerkrans en de linker een eveneens in hoog-reliëf uitgevoerde schedel boven gekruiste knokels. Het baldakijn steunt op vier, op een zware ijzeren voet bevestigde bundelpijlers met kelkcapitelen en octogonale pinakels met spitsen, die aan de voorzijde zijn voorzien van driehoeken met hogels. Tussen de pijlers bevond zich het afgeknotte tentdak, dat oorspronkelijk werd bekroond door een doodslamp. Aan de dakrand hangt maaswerk in de vorm van spitsbogen, visblaastracingen, rondboogfriezen en driepassen. Het gietijzeren hek (dat tot in de jaren tachtig nog op de rand van de onderbouw stond) bestaat uit gecanneleerde balusters met knopbekroning op de hoeken en neogotische hekken met maaswerk.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Waardering

Het grafmonument van de familie Brumsteede is in de eerste plaats van cultuurhistorisch belang als typische uiting van de negentiende-eeuwse grafcultuur in Nederland. Een dergelijke in ijzer uitgevoerd, rijk versierd en aan de bouwstijl van de tijd van ontstaan refererend grafmonument voor de betere stand is bovendien vrij schaars geworden, waardoor het zeldzaamheidswaarde heeft. Het is tevens van belang als onmisbaar onderdeel van de oude negentiende-eeuwse aanleg van de Noorderbegraafplaats, waardoor ook de ensemblewaarde groot is. Het monument is tevens onderdeel van het beschermd stadsgezicht Assen.

Hoofdcategorie

Uitvaartcentra en begraafplaatsen

Subcategorie

Begraafplaats en -onderdelen

Functie

Grafmonument

Monumentnummer*: 468941

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	19 januari 1994
Kadaster deel/nr	82859/93

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Assen	Assen	Drenthe

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Assen	Noorderbegraafplaats a.d. Kerkhofslaan

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Assen	I			13761

*Omschrijving***

Inleiding

GRAFMONUMENT, opgericht in 1872 voor de in dat jaar overleden Catharina Maria van Bulderen en de reeds in 1860 overleden Gerard Pieter Tetrode. Het monument ligt direct voor het grafmonument van de familie Brumsteede dat eveneens is beschermd, op het achterste noordelijke perk van de uit 1822 daterende Noorderbegraafplaats (die overigens niet van rijkswege wordt beschermd). Het gietijzeren monument is een product van de Asser IJzer- en Metaalgietery en een van de meest opvallende ijzeren graftekens op deze begraafplaats.

Omschrijving.

Het gietijzeren monument is samengesteld uit een vierkante pedestaal met bredere voet en octogonale zuil, die staat op een door hekwerk omgeven hardstenen onderbouw met tot grafstenen verwerkte hellende vlakken van hardsteen. Het hekwerk bestaat uit gecanneleerde balusters met knopbekroning op de hoeken en neogotische hekken met maaswerk. De overlijdensdatum van Maria van Bulderen staat aan de voorkant van de pedestaal aangegeven in een met profiellijst omrand paneel, de overlijdensdatum van Gerard Pieter Tetrode staat vermeld aan de achterzijde. De zijkanten zijn voorzien van spaarvelden, waarvan een is ingevuld met het restant van een lauwerkrans.

Waardering

Het grafmonument van de familie Van Bulderen is in de eerste plaats van cultuurhistorisch belang als typische uiting van de negentiende-eeuwse grafcultuur in Nederland. Een dergelijke in ijzer uitgevoerd, rijk versierd en aan de bouwstijl van de tijd van ontstaan refererend grafmonument voor de betere stand is bovendien vrij schaars geworden, waardoor het zeldzaamheidswaarde

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

heeft. Het is tevens van belang als onmisbaar onderdeel van de oude negentiende-eeuwse aanleg van de Noorderbegraafplaats, waardoor ook de ensemblewaarde groot is. Het monument is tevens onderdeel van het beschermd stadsgezicht Assen.

Hoofdcategorie

Uitvaartcentra en begraafplaatsen

Subcategorie

Begraafplaats en -onderdelen

Functie

Grafmonument